

ประสิทธิผลของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.)
ตำบลหนองปลาสะวาย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน
THE EFFECTIVENESS OF SUB - DISTRICT TRAINING UNIT (S.T.U.)
OF NONGPLASAWAI SUB - DISTRICT, BANHONG DISTRICT,
LAMPHUN PROVINCE

พระอธิการสมหมาย ชูตินธโร (ปันฟู)*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ ๑) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ตำบลหนองปลาสะวาย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน ๒) เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการเผยแพร่กิจกรรม ทั้ง ๘ ด้าน ต่อหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) และ ๔) เพื่อศึกษาผลสำเร็จเกี่ยวกับการส่งเสริมการเผยแพร่กิจกรรม ทั้ง ๘ ด้าน ต่อหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.)

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิผลของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ตำบลหนองปลาสะวาย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน พบว่า ประชาชนในตำบลหนองปลาสะวายมีระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิผลของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.42$) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านสามัคคีธรรม อยู่ในระดับสูงสุด และ ด้านสัมมาชีพและด้านสันติสุข อยู่ในลำดับน้อยที่สุด

๒. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิผลของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ตำบลหนองปลาสะวาย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศและอาชีพ มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ตำบลหนองปลาสะวาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ และ ๐.๐๕ ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ ระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน

๓. ผลการศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิผลของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ตำบลหนองปลาสะวาย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน สรุปประเด็นสำคัญได้คือ การดำเนินงานในด้านต่างๆ ยังคงเป็นไปอย่างไม่มีเอกภาพ การดำเนินการต่างๆ ยังไม่ได้รับความร่วมมือจากทั้งเจ้าคณะพระสังฆาธิการเท่าใดนัก รวมถึงการขาดการประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการร่วมกัน ซึ่งควรมีการประสานงานการ

* นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์) คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ทำงานกันด้วยความมีเอกภาพและเอาใจใส่ต่อบทบาทหน้าที่ รวมถึงการประสานงานกับองค์กรอื่น ด้วยเพื่อให้การดำเนินงานในด้านต่างๆ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๔. ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่เน้นในเรื่องของการส่งเสริม การดำเนินการในด้านต่างๆ ของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลให้เป็นไปในลักษณะที่บูรณาการ และส่งเสริมอย่างจริงจัง โดยเฉพาะความสนใจและความสามัคคีที่จำเป็นที่จะต้องเสริมสร้างให้เกิด ขึ้นกับสังคมอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพ, หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล, ศีลธรรมและวัฒนธรรม

ABSTRACT

The objectives of this research are: 1) to determine the level of public opinion towards to the Effectiveness of Sub-District Training Unit (S.T.U.) of Nongplasawai Sub-District, Banhong District Lamphun Province. 2) to compare the levels of people opinion on Effectiveness of Sub-District Training Unit (S.T.U.) of Nongplasawai Sub-District, Banhong District Lamphun Province, by personal factors. 3) to study the problems and suggestion on promoting the spread of activities, both 8 aspects to Effectiveness of Sub-District Training Unit (S.T.U.) of Nongplasawai Sub-District, Banhong District Lamphun Province. And 4) to study the work about promoting propagation activities, both 8 of the Effectiveness of Sub-District Training Unit (S.T.U.) of Nongplasawai Sub-District, Banhong District Lamphun Province.

The findings of this dissertation are as follows:

1. Level of opinions on the Effectiveness of Sub-District Training Unit (S.T.U.) of Nongplasawai Sub-District, Banhong District Lamphun Province to founding the people in Nongplasawai Sub-District have the level of opinions on effect of public training that total average was at a high level ($\bar{X} = 3.42$). And in each different aspect, the fellowship is the highest level and the puzzle and the peace in the sequence is minimal.

2. To comparison of opinions on the Effectiveness of Sub-District Training Unit (S.T.U.) of Nongplasawai Sub-District, Banhong District Lamphun Province, Classified according to personal factors to founding sex and occupation there are different opinions significantly of 0.01 and 0.05, The personal factors in age. Education, income per month, there were no differences.

3. The problems and suggestions about the Effectiveness of Sub-District Training Unit (S.T.U.) of Nongplasawai Sub-District, Banhong District Lamphun Province to summarize the points is operations in various fields that still is no unity. The operation has not been cooperation from the leader ship of Sangha abbots much. Include the lack of coordination with local government organizations and agencies involved in the proceeding together. Which should have the coordination work with unity and attention to role. Including coordination with other organizations to provide management in various aspects. Most effective increasingly.

4. The qualitative study found the key informant, mainly focusing on the promotion of operations in various aspects of public training to the integration and promotion seriously. In particular the peace and harmony that need to strengthen to the social development.

Keywords : Effectiveness, Sub-District Training Unit, Moral and Cultural

๑.บทนำ

ในสังคมปัจจุบัน เกิดความเปลี่ยนแปลงในด้านการพัฒนาด้านวัตถุอย่างรวดเร็ว สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เป็นเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้เกิดความลุ่มหลงในวัตถุเหล่านั้น วัฒนธรรมตะวันตกก็เข้ามามีบทบาทในวิถีชีวิตประจำวันของประชาชน แม้แต่กระทั่งในวัดวาอารามก็ไม่อาจหลีกเลี่ยงหรือปฏิเสธสิ่งที่เป็นเทคโนโลยีนี้เหล่านี้ได้ ค่าครองชีพที่เพิ่มสูงขึ้น ตลอดจนค่าใช้จ่ายต่างๆ อันเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวัน ทำให้คนในสังคมส่วนใหญ่ห่างเหินจากศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มวัยรุ่น หรือกลุ่มคนวัยกลางคน ทำให้ชาวบ้านกับวัดเกิดความเหินห่าง ปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นรายวัน อาทิเช่น ปัญหาอาชญากรรม ฉกชิงวิ่งราว ฉ้อโกง ค้ายาเสพติด หรือการกระทำต่าง ๆ ที่ผิดกฎหมายและศีลธรรม แสดงให้เห็นว่า คนในสังคมขาดธรรมะ ไม่มีhiri โอตตปัปะ มุ่งแต่ผลประโยชน์ส่วนตน ทำให้สังคมเกิดความวุ่นวายยุ่งเหยิงจนน่าเป็นห่วง ดังนั้น พระสงฆ์จึงเป็นส่วนสำคัญในการที่จะทำให้ประชาชนมีความรู้และหลักธรรมในการดำรงชีวิตประจำวัน ซึ่งทางพระพุทธศาสนาสอนว่า “การได้ปัญญาเป็นสุข” และถือว่า “ความเจริญงอกงามแห่งปัญญา (หรือการพัฒนาทางปัญญา)” เป็นสุดยอดในบรรดาความงอกงามทั้งหลาย^๑ การพัฒนาบริหารจัดการและเจริญปัญญาของประชาชนให้ปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เป็นหน้าที่โดยตรงของพระสงฆ์ จึงจะมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดแก่ประชาชน

คณะสงฆ์ในตำบลหนองปลาสะวาย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน ได้ดำเนินการพัฒนาชุมชน โดยนำหลักการพัฒนามาจากหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อปต.) โดยมีเจ้าประคุณ

^๑ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), มองอเมริกาผ่านปัญหาไทย, พิมพ์ครั้งที่๘, (กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโกลดคิมทอง, ๒๕๔๒), หน้า ๑๕-๑๖.

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ฟื้น ชุตินฺธรมหาเถร ป.ธ. ๙) วัดสามพระยา กรุงเทพฯ เป็นผู้ก่อตั้ง นำไปปฏิบัติและทำการเผยแพร่

หลักธรรมสำหรับใช้ในการพัฒนาและเผยแพร่เพื่อให้ท้องถิ่นเจริญยิ่งขึ้นไป ในระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล พ.ศ. ๒๕๔๖ มีทั้งหมด ๘ ประการ ดังนี้^๒ ๑) ศีลธรรมและวัฒนธรรม (๒) สุขภาพอนามัย (๓) สัมมาชีพ (๔) สันติสุข (๕) ศึกษา สงเคราะห์ (๖) สาธารณสงเคราะห์ (๗) กตัญญูกตเวทิตาธรรม (๘) สามัคคีธรรม

จากแนวคิดและบทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะศึกษาบทบาทและการปฏิบัติงานของพระสงฆ์ในหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ของพระสงฆ์ในตำบลหนองปลาสะวาย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน โดยจะใช้หลักธรรมการพัฒนาชุมชนในระเบียบของมหาเถรสมาคมว่าด้วยการตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ซึ่งการศึกษาถึงบทบาทของพระสงฆ์ในเขตอำเภอบ้านโฮ่ง คาดว่าจะช่วยให้เข้าใจถึงการปฏิบัติงานและบทบาทการช่วยเหลือชุมชนในหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) โดยพระสงฆ์ในเขตอำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน เพื่อให้การปฏิบัติงานและการเผยแพร่ของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒.๑ เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ตำบลหนองปลาสะวาย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน

๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ตำบลหนองปลาสะวาย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๒.๓ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการเผยแพร่กิจกรรม ทั้ง ๘ ข้อ ต่อหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ตำบลหนองปลาสะวาย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน เป็นอย่างไร

๒.๔ เพื่อศึกษาผลสำเร็จเกี่ยวกับการส่งเสริมการเผยแพร่กิจกรรม ทั้ง ๘ ด้าน ต่อหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ตำบลหนองปลาสะวาย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

๓.๑ รูปแบบการวิจัย การศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ตำบลหนองปลาสะวาย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยแบบผสม (Mixed Methods) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มประชากรที่ได้กำหนดไว้ และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

^๒ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, คู่มือการปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล, (ฝ่ายการศึกษาสงเคราะห์ กองพุทธศาสนศึกษา : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๔๖), หน้า ๕.

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๑ ประชากร ได้แก่ ประชาชนในเขตตำบลหนองปลาสะวาย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน จำนวน ๔,๐๑๗ คน

๓.๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในเขตตำบลหนองปลาสะวาย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน^๓ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๕๑ คน และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ

๓.๒.๓ ผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน ๗ คน

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบของการวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ตำบลหนองปลาสะวาย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน” และผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้เก็บข้อมูลโดยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Intertie)

๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

ก. เชิงปริมาณ

๓.๔.๑ ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลประชากรของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๓.๔.๒ ระดับระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิผลของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ตำบลหนองปลาสะวาย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๓.๔.๓ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิผลของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ตำบลหนองปลาสะวาย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน โดยจำแนกตามข้อมูลประชากร วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Anova) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจึงทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

๓.๔.๔ ข้อคำถามปลายเปิดที่แสดงปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยจะทำการจัดกลุ่มตามประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสอบถามปลายเปิด จากนั้นทำการวิเคราะห์ โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency)

ข. เชิงคุณภาพ

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis Technique) พร้อมทั้งนำเสนอโดยวิธีการพรรณนาอ้างอิงคำพูดบุคคล

^๓ อุเทน ปัญญา, รศ. ระเบียบวิธีวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ ๑๒, (เชียงใหม่ : พิมพ์ที่มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่, ๒๕๕๖), หน้า ๑๔๐.

๔. ผลการวิจัย

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

ประชาชนในตำบลหนองปลาสะวาย ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน ๒๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๕ มีอายุระหว่าง ๔๑ - ๕๐ ปีจำนวน ๒๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๕ มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า จำนวน ๑๗๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๕ มีอาชีพรับจ้าง จำนวน ๑๐๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๖ และมีรายได้ต่อเดือน ๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาทจำนวน ๑๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๓

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิผลของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ตำบลหนองปลาสะวาย อำเภอบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน พบว่าประชาชนในตำบลหนองปลาสะวาย มีระดับความคิดเห็น ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๔๒$) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าด้านสามัคคีธรรม อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๔๖$) รองลงมาคือด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม ($\bar{X} = ๔.๓๔$) และ ด้านสามัคคีพหุและด้านสันติสุข อยู่ในลำดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = ๔.๒๖$)

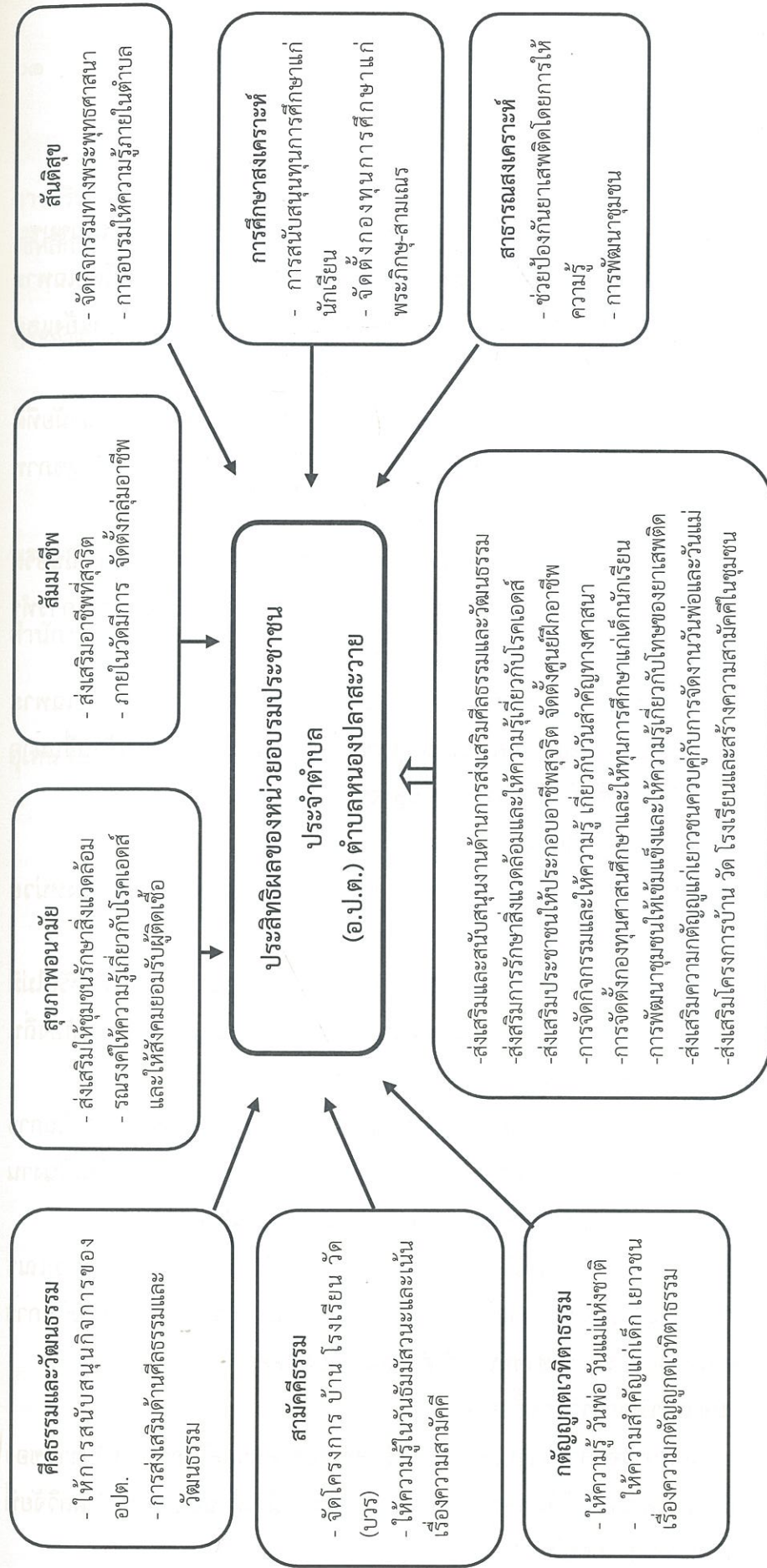
๔.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน

การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิผลของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ตำบลหนองปลาสะวาย อำเภอบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศและอาชีพ มีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ และ ๐.๐๕ ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ ระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน

๔.๔ ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่เน้นในเรื่องของการส่งเสริมการดำเนินการในด้านต่างๆ ของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลให้เป็นไปในลักษณะที่บูรณาการและส่งเสริมอย่างจริงจัง โดยเฉพาะความสันติสุขและความสามัคคีที่จำเป็นที่จะต้องเสริมสร้างให้เกิดขึ้นกับสังคมอย่างยั่งยืน

๕. สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง ประสิทธิผลของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ตำบลหนองปลาสะวาย อำเภอบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน ด้วยวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Methods) สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

แผนภาพ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๖. ข้อเสนอแนะ

๖.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) ควรมีการส่งเสริมการดำเนินงานในด้านการเสริมสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในชุมชนอย่างแท้จริง เนื่องจากสภาพสังคมในปัจจุบันที่ประชาชนมีความแตกแยกทางความคิด โดยเฉพาะเรื่องการเมืองที่มีการแบ่งเป็นฝักเป็นฝ่าย ทำให้ส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวมที่มีความขัดแย้งและแตกแยกตามมา

๒) ควรมีการส่งเสริมการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างสุขภาพอนามัยที่ดีให้กับประชาชนอย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้โดยอาศัยความร่วมมือกันระหว่างวัดส่งเสริมสุขภาพและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลในการขับเคลื่อนนโยบายด้านสุขภาพร่วมกัน

๓) ควรมีการส่งเสริมการดำเนินการในด้านการประยุกต์ใช้หลักศีลธรรมในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพด้วยความสุจริตมากยิ่งขึ้น เพราะหลักศีลธรรมนั้นจะเป็นแนวทางสู่การทำความดีในเรื่องต่างๆ ซึ่งจะส่งผลให้สังคมมีความสงบสุขมากยิ่งขึ้น

๔) ควรสร้างจิตสำนึกด้านความกตัญญูรู้คุณแก่เด็กและเยาวชนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะความกตัญญูต่อบิดามารดาที่นับวันจะไม่ได้ได้รับความสำคัญ เพราะมีการปลูกฝังคุณธรรมด้านอื่นมากเกินไปซึ่งในวัยเด็กนั้นไม่จำเป็นที่จะต้องใช้หลักธรรมในชั้นสูงจนเกินไป

๖.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑) พระสงฆ์ควรมีการดำเนินการในเชิงรุกเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านต่างๆ ของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ซึ่งจะทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒) การดำเนินงานด้านต่างๆ ควรมีความเป็นเอกภาพมากยิ่งขึ้น ไม่ต่างคนต่างทำหรือไม่มี การประสานความร่วมมือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น ควรเป็นการทำงานแบบบูรณาการจากทุกฝ่ายเพื่อสร้างประโยชน์ร่วมกัน

๓) ประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลและพระสังฆาธิการควรร่วมมือกันในการดำเนินการต่างๆ เพราะถือว่าเป็นผลงานของคณะสงฆ์ภายในตำบลเอง ซึ่งงานในบางด้านนั้นเป็นงานโดยตรงของการบริหารกิจการคณะสงฆ์ที่พระสังฆาธิการทุกระดับพึงยึดถือปฏิบัติอยู่แล้ว

๔) ควรมีการส่งเสริมการปฏิบัติงานของพระในทุกระดับทั้งพระสงฆ์และสามเณร เพราะถือว่าเป็นการทำงานร่วมกันเพื่อสร้างประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับชุมชน ไม่ควรที่จะผลักภาระในการดำเนินงานให้กับประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลแต่เพียงผู้เดียว

๖.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรทำการศึกษาวิจัยการนำรูปแบบการเสริมสร้างประสิทธิผลในการดำเนินงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ไปใช้ในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในด้านอื่นๆ เพื่อนำผลวิจัยที่ได้ไปประยุกต์ใช้กับการให้บริการงานต่อไป

๒) ควรมีการนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผล
การบริหารงาน เช่น หลักพรหมวิหาร ๔ หลักสุจริต ๓ เป็นต้น เพื่อให้เกิดรูปแบบการดำเนินงานโดย
ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

๓) ควรศึกษาถึงกลยุทธ์การพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานหน่วยอบรมประชาชน
ประจำตำบล เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่สามารถประยุกต์ใช้ได้กับการบริหารงานได้อย่างเป็นรูปธรรม

บรรณานุกรม

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). มองอเมริกาแก้ปัญหาไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิ
โกมลคีมทอง, ๒๕๔๒.

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. คู่มือการปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล.

ฝ่ายการศึกษาสงเคราะห์ กองพุทธศาสนศึกษา : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนา
แห่งชาติ, ๒๕๔๖.

อุเทน ปัญโญ. ระเบียบวิธีวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ ๑๒. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่, ๒๕๕๖.